

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

De S. Ositha Vel Osgitha Virg. Mart. In Sui Nominis Oppidulo Comitatus
Essexiæ In Gallia. Commentarius Prævius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

DE S. OSITHA VEL OSGITHA VIRG. MART.

IN SUI NOMINIS OPPIDULO COMITATUS ESSEXLÆ

IN GALLIA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

§ I. Notitia loci, ubi vixit, passaque ac culta fuit : memoria in Martyrologiis : Vita edenda sublestæ fidei : quænam suadeant, illam sæculo VII floruisse.

FORTASSE
CIRCA FINEM
SÆC. VII.
Sancta in
Chiche, Esse-
xix villa,
ecclesiam
habuit.

Ut loci notitiam, in quo hæc sancta, regiaque, ut creditur, Virgo vixit, passaque atque ante Angliæ a Catholica fide defectionem præcipue culta fuit, lector habeat, huc transfero, quæ de eo Camdenus in descriptione comitatus Essexiæ pag. 225 annotavit. Postquam ibidem egerat de Colonia, seu Colcestria urbe, sic prosecutus est : Ubi Coln fluvius mari immiscetur, S. Osithæ extat oppidulum, cujus antiquum nomen Caurabolevit regia illa virgo Ositha, quæ tota Deo delixa, a Danicis piratis ibidem confossa, Sanctæ honores apud majores obtinuit; et in ejus memoriam ædem sacram posuit Richardus, episcopus Londinensis, circa annum MCCC, quam canonicis Regularibus implevit. Nunc vero sedes primaria est honoratissimorum dominorum Darcy, qui de Cauri dicti, quos ad applissimam baronis dignitatem rex Eduardus sextus provexit. Hæc Camdenus; quæ tamen non ita accipi velim, quasi nulla eo loci, in qua S. Ositha coleretur, ante Richardi, Londinensis episcopi, tempora existisset ecclesia; nam contrarium ex dicendis patet.

C a Richardo
episcopo ca-
nonicorum
Regularium
collegia au-
ctam,

2 Quid Richardus hac in re præstiterit, narrat etiam Guilielmus Malmesburiensis, sæculi XII scriptor, lib. 1 de Gestis Pontificum Anglorum in eodem Richardo; Cum Richardus, inquit, successor ejus (Mauritii episcopi Londinensis) omnes redditus ad episcopatum pertinentes ædificationi basilicæ (S. Pauli, quam Mauritius Londini coperat) transcripsisset, aliunde se suosque sustentans, propemodum nihil efficere (propter operis magnitudinem) visus est, totumque censum ad hoc bene prodigus exhauriebat, et parum in effectum prodibat. Quare impetus boni, quem in initio episcopatus habuit, cedentibus annis, desperatione lassescens paulatim elanguit. Locus est in diocesi Londinensi apud Orientales Saxones, Ctr * (in margine additur al. Cio) gentili vocabulo dictus, ubi est beatæ Osgithæ, in miraculis famosa virginis, requies. Hunc vir ille terris aliquantis, et Regularibus implevit canonicis; meditabaturque ipse, depositis olim involucris mundi, eo transire, præsertim longæ paralysis tabe admonitus, si non ægrum illecebris animum potestatis consuetudo retraheret. Hujus loci fuit primus Prior Willielmus de Corbuil, qui, defuncto Radulpho Cantuariæ ar-

chiepiscopo, in illum honorem evectus est. Non igitur Richardus primam S. Osithæ Chichensem sacram ædem posuit, sed in canonicorum Regularium collegium convertit, dotavitque, ac fortasse reparavit.

3 De eodem loco agunt Rogerius Dodsworth et de cujus fundatione Guilielmus Dugdale tom. II Monastici Anglicani a pag. 182, ubi aliquot donationum eidem factarum chartas recitant, in quarum prima vocatur Ecclesia beatorum apostolorum Petri et Pauli, et sanctæ Osithæ, virginis et martyris; in secunda et tertia Ecclesiæ sanctæ Osithæ et Osythæ de Chiche, ac in omnibus tribus de canonicis ibi degentibus expressa fit mentio. Sequitur ibidem Carta regis Henrici secundi, donatorum concessionem, atque inter hæc Richardi, recitans et confirmans; verum hæc ibi perperam data legitur anno ejusdem Henrici quinquagesimo tertio, cum ille anno regni sui 53, Christi 1189 obierit. In ea charta ait, se confirmasse in perpetuam eleemosinam Deo et ecclesiæ S. Osithæ de Chiche, et canonicis ibidem Deo servientibus et servituris, totum manerium de Chiche, in quo situm est monasterium sanctæ Osithæ virginis et martyris, liberum et quietum ab omni terreno servicio et seculari exactione, quod manerium habent ex dono et confirmatione Ricardi Londonensis episcopi cum omnibus pertinentiis et libertatibus, quas episcopi Londonensis ecclesiæ habuerunt in eodem manerio, dum esset in eorundem dominio etc. Ceterum locus iste ibidem abbatia vocatur.

4 Subditur denique charta Joannis Angliæ regis, qua ejusdem loci advocatiam, ut vocant, Londonensibus episcopis concessit. Hanc, quia brevis est, hic adscribo. Joannes, Dei gratia rex Angliæ etc. Sciatis, nos intuitu Dei, et ob reverentiam beati Pauli dedisse, concessisse, et hæc carta nostra confirmasse Deo et ecclesiæ S. Pauli London. et venerabili patri nostro, domino Will. London. episcopo et successoribus suis advocacionem abbatie S. Osithæ de Chiche, et totum jus, quod in ea habuimus, tam in custodia ejusdem abbatie vacantis, quam in electione ejusdem abbatiss, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus ad hujusmodi advocacionem pertinentibus. Quare volumus, etc. Dat. per manum Hugonis de Welles archidiaconi Wellensis, apud Eboracum xii die Febr. anni regni nostri septimo, id est, Christi 1206.

E

F

nonnulla an-
notantur;

A 1206. *Idem Monastici Anglicani scriptores loco citato ex Lelandi Itinerario addunt: Velatarum virginum, aut alia Religiosorum domus, ut fertur, fuit, ubi hodie rectoris mansio, et testimonium extat authenticum, domum hanc Ordinis fuisse Maturinorum, alias Fratrum Ordinis S. Trinitatis.*

nunc superest eodem loco ab eadem dictum oppidulum.

B 3 Velatarum virginum illa fuerit a tempore S. Osithæ, canonicorum Regularium a fundatione, ut vidimus, Richardi episcopi Londinensis sæculo XII; sed an, et a quo tempore fuerit Fratrum sanctissimæ Trinitatis, nusquam alibi legi. Ceterum hoc canonicorum Regularium monasterium, ex quo tempore (sub Henrico VIII Angliæ rege) dissipatum ac demolitum est, annum censum numeravit 788 libras Anglicanas, solidos 3, et octo denarios, inquit Godwinus supra laudatus; consonatque ejus temporis catalogus Religiosorum ædium apud Nicolaum Harpsfeldium ad calcem Historiæ Anglicanæ ecclesiasticæ editus, in quo tunc dicitur fuisse canonicorum nigri habitus, titulo S. Petri et S. Osithæ, fundatum anno MCCCX a Richardo episcopo Londinensi. In sæcularium nobilium manus deinde locus iste transit, ut ex Camdeno supra diximus, nuncque oppidulum superest, solo nomine, quo etiam in Mappis geographicis notum est, antiqui S. Osithæ in eo cultus, veterumque Anglorum religionis et in Sanctos pietatis memoriam servans. Ad martyrologos progrediamur.

Memoratur illa in variis Martyrologiis mensibus Junio et Octobri,

C 6 Huic sanctæ Virgini Petrus Galesinius in suo Romanæ Ecclesiæ Martyrologio ad hunc diem locum dederat his verbis: In Anglia, sanctæ Osithæ, virginis et martyris; at Cardinalis Baronius, quamquam illius martyrium in Annalibus Ecclesiasticis ad annum 635 ex Vita edenda honorifice memoret, in suo tamen Romano Martyrologio eam non reposuit, in quo nec hactenus illa comparet. Verum in aliis hujusmodi sacris Fastis minime ignota est; nec ad unum solum diem ejusdem exstat memoria. Inter Auctaria Usuardina apud Sollerium nostrum eam ad diem 3 Junii breviter sic signat codex Bruzcellensis, in Anglia olim auctus: Item S. Osithæ (lege Osithæ) virginis: Attempsonianus ibidem pariter vitiose: Eodem die, sanctæ Esithæ virginis. Nomen rectius, sed postmodum, seu die 4 Junii, expressit Grevenus, additis etiam virginitati palma martyrii et genere regio, Osithæ, inquit, virginis et martyris, filia regis Orientalium Saxonum. Is ipse eandem breviter repetit ad 3 Octobris hoc modo: Osythæ virginis et martyris. Vide Prætermisso in Opere nostro ad dictos dies, unde ad hunc 7 Octobris ejusdem Acta merito dilata fuere.

ac maxime hodie;

7 Certe hoc die illam repetunt, quos mox laudavi, Usuardinus codex Attempsonianus et Grevenus, quorum prior ex ejusdem Vita sic habet: Apud Orientales Saxones passio sanctæ Osithæ, virginis et martyris; cujus caput a Danis exsectum ipsa Martyr illud assumpsit, ac de loco in locum portavit: alter autem solum hæc: Ipso die, Osgidæ virginis. Accedunt Usuardina editio Lubeco-Coloniensis, nostrumque Ms. Florarium Sanctorum, perpaucis annis ante hanc editionem exaratum, in quibus illa Osgida etiam appellatur. Prætereo Wilsonum in Martyrologio Anglicano, Ferrarium in Catalogo Generali Sanctorum, quorum nomina non leguntur in Martyrologio Romano, aliosque, uti et Benedictinos, Dorgainum, Wionium, Menardum, Bucelinum et Mai-

hewum, eandem sanctam Virginem, velut sui Ordinis abbatissam hoc ipso die annuntiantes, Mabillonio multo rectius eam ne inter Prætermisso quidem Sanctos Beatosque Benedictinos recensente.

8 Adde tamen annuntiationem Castellani in Martyrologio Universali, additionemque, quam in ea faciendam postea recte monuit. Verba ex Gallicis Latina accipe. In Anglia, S. Osgitha (sic in margine legitur Latine; nam Gallice habetur Osithe) virgo, Pendæ Merciorum regis neptis, instructa apud S. Modovenam, martyrio coronata a Normannis idololatriæ, e Dania impulsis. Ejus corpus postmodum pretiosæ impositum thecæ fuit a Mauritio episcopo Londinensi. Hæc ibi, sed pag. 984 inter addenda corrigendaque ad accuratiorem martyrii ac veteris cultus illius loci notitiam, pro verbis in Anglia substitui jussit ista: Chichæ (Gallice A Chich) in Essexia, Angliæ provincia. Porro quæ impulerit martyrologos ratio, ut Ositham ad prædictos varios dies referrent, compertum non habeo, nam in Vita quidem edenda nec dies martyrii ejusdem memoratur, quod solum mense Octobri contigisse in ea legitur.

9 Eam Vitam Joannes Capgravius sæculo xv inseruit suæ sanctorum Angliæ Legendæ, quam Londinensibus typis anno 1516 vulgatam habemus. Est tamen illa Capgravio antiquior, si hic illam, uti Usserius in Antiquitatibus Britannicarum ecclesiarum pag. 706, aliique affirmarunt, descripsit ex Sanctilogio Joannis Tinemuthensis, qui apud Joannem Pitseum in Scriptoribus Angliæ anno 1566 claruisse legitur. Eandem, quam Capgravius, etiam Laurentius Surius, ex quo nescio codice, ad hodiernum Octobris diem recensuit cum hoc titulo seu monito: Vitæ S. Osithæ, virginis et martyris, cujus author nomen non habet in Ms. codice; sed est tamen fide digna; putoque, esse ejus epitomen, quam scripsit Albericus Veerus Regularis. Scriptam ab hoc hujus Sanctæ Vitæ etiam laudavit Thomas Sirinus in Ms. posthumo, quo Pinius noster usus est ad diem 3 Julii in Commentario critico de S. Moduenna § 1, num. 6 et sequentibus; quæ vero ex ista ibi memorat Sirinus, tam recte conveniunt cum Capgraviana Surianaque editionibus, ut hæc vel istius compendium, vel ipsa Veeri lucubratio possint videri.

10 Veeri elogium habes apud laudatum Pitseum, ex quo sequentia excerpti. Albericus Veerus, natione Anglus, ex illustrissimis simulque antiquissimis Oxoniensium et Clarentium comitum familiis natus, apud domesticos præceptores in Bonaclea villa Trenovantum, teste Lelando, privatim diu studuit. Locus iste ad littus Chiense non longe a fano S. Osithæ positus est. Tandem Regulam S. Augustini ibidem secutus in societatem canonicorum Regularium admissus est... scripsit... Antiquitates sui cœnobii, librum unum. De vita S. Osithæ virginis librum unum... Claruit anno Salutiferæ Reparationis MCL. Si hæc vera sint, potuit Albericus, velut loci, vita, martyrio cultuque S. Osithæ celeberris, religiosus incola, et ætate quoque Joanne Tinemuthensi potior, in ejus sanctæ Virginis gesta studiosius felicisque inquisivisse. Potuit etiam ejusdem lucubratio Joanni Tinemuthensi præluxisse, atque hinc factum esse, ut Sirinus eadem ex Veero retulerit, quæ apud Capgravium Suriumque leguntur.

AUCTORE C. S.

et accuratius apud Castellani.

Vita illius, sive Tinemuthensem, sive Veerum,

sæculo xiii ejusdem ecclesiæ canonice Regularium,

AUCTORE
C. S.
sive aliquem
hæc paulo
antiquiorem
scriptorem
habeat.

11 Interim certum est, Vitam, quam habemus, non esse sæculo undecimo exeunte, vel ineunte duodecimo antiquiorem, cum in ea mentio fiat de S. Osithæ corpore pretiosiori theca donato per Mauritium Londinensem episcopum, cujus sedis initium anno 1087, finem 1107 Godwinus affigit in Commentario de Præsulibus Angliæ. Quo tamen minus audeam illam Veero adscribere, moeet me, quod in eadem nihil legatur de fundato ad S. Osithæ ecclesiam per Richardum, prædicti Mauriti proximum successorem, canonicorum Regularium canobio, quod quidem a Veero, utpote ejusdem canobii religioso alumno, non videtur prætermittendum fuisse. Exstitisse nihilominus illud biographi tempore, colligi utcumque potest ex eadem Vita num. 10. Quapropter potest illius auctor omnino a Veero diversus esse, longeque serius scripsisse. At demus paulisper, Veeri illam setum esse; vel sic ab ejusdem sanctæ Virginis ætate longius absuerit, quam ut ab antiquitate prælium possit habere; maxime si ipsa sæculo vii, ut in eadem Vita dicitur, martyrio coronata fuerit.

B
sublestæ fidei
est. Sanctæ
avus Penda,

12 Utut hæc se habeant, non possum equidem eam eidem fidem, qua Surius dignam censuit, universim tribuere, tum quod temporis ratio in illa vacillet, tum quod quædam dubia et obscura, quædam etiam fabulosa vel fabulis similia contineat, quæ ut certam fidem faciant, antiquiorem certioremq; scriptorem requirunt. Quod ad rationem temporis attinet, ex ea dubitari potest, siue S. Ositha ad sæculum vii, an ad ix, aut etiam x referenda. Pro sæculo vii, cujus anno quinquagesimo tertio martyrium passa in eadem legitur, faciunt præcipuæ personæ, in ea memoratæ. Ositha quippe Pendæ Merciorum regis ex filia Willeburga, generoq; Frithewaldo rege, neptis fuisse ibidem dicitur, quorum Pendam anno 635 in conflictu adversus Oswium Nordanhybrorum Christianum regem occubuisse, constat ex Bedæ Historiæ Ecclesiasticæ gentis Anglorum lib. v, cap. 25. Ac nulla quidem inter Pendæ liberos Willeburga alibi occurrit; sed hinc inferri non licet, certo nullam fuisse.

Frithewaldus
pater. Sigerus
sponsus.

13 Frithewaldus, sanctæ Virginis pater, is esse creditur, quem Florentius Wigorniensis in Chronico ad annum 675 Frithewoldum subregulum appellat, et cujus opæ S. Erconwaldum, ante aditum episcopatum Londinensem, in suo Cortesiæ monasterio fundando adjutum scribit, consentiente Guilielmo Malmesburiensi in Episcopis Londinensibus, addenteq; eundem subregulum egisse sub Wlferio, nimirum Merciorum rege, quem post septendecim annorum regnum anno 675 defunctum tradit Beda lib. v, cap. 25. Eodem sæculo vii floruisse Sigerum, seu Sighe- rum, Orientalium Saxonum regem, cui S. Ositha e parentum suorum imperio, eodem biographo teste, nupta fuit, etiam discimus ex Bedæ lib. iii, cap. 50, ubi refert, ipsum tempore pestilentiæ anno 664 a Christianis sacris, quæ ante amplexus fuerat, cum sui populi parte ad idola relapsam, nec multo post Jarumani episcopi opera ad desertam religionem feliciter fuisse reductum.

Alfridus rex
et episcopi in
ea nominati
sæculo vii
floruerunt.

14 Ex ejusdem biographi fide Ositha quamdam sub S. Modwenna magistram habuit, nomine Editham, sororem regis Alfridi, cujus nominis duos, supra dicti Oswii Nordanhybrorum regis filios producit Henschenius noster ad 6 Martii in Commentario historico de SS. Kineburga et Ki-

neswitha § 1; alterum scilicet Alfridum, seniore ex legitimo conjugio natum, qui in parte regni à patre accepta regnans ante annum 666 obierit; alterum Alfridum juniorem nothumque, qui post legitimos ejusdem Oswii filios paternum regnum tandem anno 685 obtinuerit, annoque 705, ut habet Beda lib. v cap. 23, defunctus sit. Alterutrius igitur Alfridi soror, sive legitima sive notha sæculo vii fuisse potuit Editha a biographo memorata. Veruntamen de Editha hac atque utriusque abbatissa Modwenna peculiaris sermo infra recurret. Ad sæculum vii pariter pertinent Ecce et Bedwinus, Bisio episcopo vivo quidem, sed gravissima infirmitate ab administrando episcopatu prohibito, ut habet Beda lib. iv, cap. 3, Orientalium Anglorum episcopi ordinati, a quibus S. Ositha Deo velata fuisse in eadem Vita asseritur.

15 Atque hæc quidem omnia conspirant, ut Ositham sæculo vii floruisse, biographo credamus, non tamen æque conciliari possunt cum tempore ejusdem Sanctæ martyrii, quod ille ibidem anno Domini sexcentesimo quinquagesimo tertio illigavit. Beda enim ultimo loco citatus ordinationi Ecce et Bedwini, seu, ut ipse eos ibi vocat, Aecci et Badviai, præmisit synodum in Herusford anno 675 celebratam, eique prædictum Bisium adhuc interfuisse, observavit: unde rerum Anglicanarum scriptores merito statuunt, laudatos Ecce et Bedwinum saltem non ante annum 675 episcopos ordinatos esse. Quomodo igitur iidem episcopali ordine jam initiati Ositham Deo Virginem consecrare potuerunt, si hæc jam ab anno 635 martyrio coronata sit? Multo igitur serius collocanda est sacræ Virginis cædes, aut agnoscendus biographi in assignandis ejusdem consecratorum nominibus error, qui in his minus verisimiliter cubat, quam in anno 635, utpote qui fortasse ex sola describentis oscitantia vitiosus est, et ceteræ narrationi etiam minus congruit.

sed cum ho-
rum aliquot
non congruit
annus Sanctæ
emortalis,

E

16 Etenim, ut duo laudati antistites certo serius, quam anno 635, ordinati fuisse, ita Sigherus, Osithæ, antequam velata fuit, sponsus suum apud Orientales Saxones sub Vulthero regnum serius auspiciatus est, cum teste Beda lib. iii cap. 24, Vultherus ipse non ante annum 639 a suis adversus Oswium, Nordanhybrorum regem, rebellantibus, ad Merciorum regnum evectus sit, ejectis inde principibus, quos Oswius eis præfecerat. Nec obstant, imo favent etiam alia, ut Osithæ martyrium multis annis post annum 635 ponatur: tanto enim facilius videri illa potest Pendæ, anno 635 intersecti, neptis fuisse ex Willeburga filia, et Frithewaldo, seu Frithewoldo, de quo Wigorniensis ad annum 675 meminit. His de causis Bollandus noster tomo I Februarii in S. Brigida Thaumaturga censuit, S. Ositham primo circa annum 675 Sighero desponsatam, deinde vero ab Ecce et Bedwino episcopis sacro virginitatis velo amictam esse. At quanto tempore post hæc vixerit, quis divinet? Nam ipse Danorum, a quibus illa casa dicitur, in Angliam appulsus aliunde ignotus est, nec difficultate caret, ut infra videbimus.

qui certe se-
rius, quam
anno 635, sta-
tuendus est.

F

§ II. Referuntur rationes pro eadem Sancta sæculo IX illiganda, ac pro sæculo VII verisimilius pronuntiat.

Difficile dictu est, quæ fuerint Moduenna et Editha, hujus Virginis magistra:

Quæ in prioribus adduximus, faciunt pro S. Osithæ martyrio versus finem sæculi VII repouendo: verum sunt et alia in eadem Vita, unde prædicta cum biographi fide suspecta feri queant. In primis Ositha, dum esset parvula, a parentibus, ut bonis moribus imbueretur, tradita dicitur S. Modwennæ abbatissæ, quæ juxta sylvam (verba biographi recito) quæ Arderna dicitur, duo construxerat monasteria, unum in loco, qui Pollesworch dicitur, aliud in mansione, quæ Strevshal nuncupatur. Horum alterum (Moduenna) elegit... reliquum concessit B. Edithæ, sorori regis Alfridi... quæ in congregatione sanctorum virginum mater et custos effecta est. Huic (Edithæ) aliquandiu adhæsit adolescentula Dei ancilla Ositha, a S. Modwenna abbatissa ei commendata etc. Inquirendum ergo est, quæ hæc Modwenna sit, quæ item Editha, et quo illæ ævo floruerint. Pinius noster primo ad diem 5 Julii prolucè disputavit de S. Moduenna, seu Monenna, Monynna, Monyma, Moninia, una an pluribus? Deinde vero ad ejusdem mensis diem 6, quo lectorem pridie remiserat, egit de S. Darerca seu Monynna, aliisque affinis nominibus etiam appellata, ibique geminam hujus sanctæ abbatissæ Vitam dedit; primam, auctore quidem anonymo, sed antiquiorem sincerioreque, alteram a Conchubrano scriptam, fabulis et parochronismis conspersam.

in quadam Vita S. Moduennæ dicenda esset hæc

18 In duabus istis Vitis dicitur S. Darerca, Monynna, seu Moduenna, a S. Patricio Hibernorum apostolo sacrum virginitalis velum accepisse; quod nec citius contingere potuit, quam anno 452, quo ille apostolicos suos in Hibernia labores auspiciatus est, nec serius, quam anno 460, quo eodem beata morte coronavit, secundum ejusdem rerum chronotaxim, in Opere nostro ad diem 17 Martii, quo ille colitur, datam. Porro in Conchubraniana (non in altera) Vita num. 59 et 40 inter istius S. Moduennæ discipulas etiam quædam Osid nominatur, diciturque, postquam triduo submersa fuerat, e flumine ad vitam revocata, quod de nostra S. Ositha eodem modo legitur in Vita edenda num. 1 et seqq.; sed altera ejusdem Moduennæ discipula, quæ in Vita edenda Editha vocatur, in Conchubraniana Moduennæ lte dicitur. Ositha tamen ac Editha etiam vocantur in ejusdem S. Moduennæ Vita a Capgravo edita, ut dubitare nequeas, quin in omnibus istis allegatis locis de iisdem SS. Moduenna, Ositha, Edithaque sermo sit.

sæculo VII floruisse,

16 Quapropter, si hæc S. Moduenna fuerit hodiernæ S. Osithæ magistra, non poterit hæc, nisi prodigiose longæva inepte fingatur, ad sæculum VII differri, sed ad sæculum V vel VI, ad quod Pinius laudatam Moduennam, die 6 Julii cultam, reposuit; atque ita inter fabulas ableganda erunt, quæ de S. Osithæ avo, parentibus, sponso, quique ipsam velaverint, episcopis ex biographo superius memoravi. At, cum in Vita edenda nul-

Octobris Tomus III.

lum de S. Patricio verbum legatur, laudatusque Pinius die 5 Julii in Moduenna § 2 opinetur, tres omnino distinguendas esse Moduennas, quarum una obierit sæculo V vel VI, altera, S. Osithæ hodiernæ magistra, sæculo VII floruerit, et ex harum trium confusione natos esse parochronismos, qui Conchubranianam S. Moduennæ Vitam sedant, non potest hæc tam vitiosa lucubratio obstare, quo minus biographo nostro credamus, S. Ositham sæculo VII vixisse, si cetera aliunde congruant.

AUCTORE C. S.

20 Plus negotii facessit S. Editha, tam quæ in Vita edenda, quam in Moduennæ a Capgravo edita, curam S. Osithæ, a Moduenna sibi commissam egisse narratur. Nam quæ ista S. Editha est? In Vita quidem edenda dicitur illa fuisse soror regis Alfridi, cujus nominis duos Oswii Nordanhymbrorum regis filios sæculo VIII supra assignavi; sed in S. Moduennæ Vita apud Capgravium illa, non soror regis Alfridi, sed Adulphi regis West-Saxonum fuisse asseritur, qui Adulphus, alias Atulphus ac communius Ethelwulphus et Ethelwolphus appellatus, filium habuit Aluredum, Alfredum etiam dictum, quos ambos sæculo IX regnasse, extra dubium est. Ad sæculum ergo IX pariter referenda esset S. Ositha, si hujus magistra Editha Atulphi illius soror fuerit. At præterquam quod æque ignota sæculo IX sit Editha Adulphi, seu Ethelwulphi, quam sæculo VII Alfridi, regis soror, morari nos denuo non debet ista S. Moduennæ Vita, quæ hanc a S. Patricio, id est, sæculo V, velatam, et nihilominus Ethelwulpho regnante, id est, sæculo IX, etiam floruisse, fabulatur.

Edithæque et Osithæ magistra fuisse sæculo IX.

21 Inter Oswii regis liberos nulla nota Editha est; tres ejusdem filios ex Beda aliisque produxit Bollandus noster ad diem 8 Februarii in Commentario historico de S. Elfseda, § 5; dictam scilicet S. Elfseda, virginem abbatissam Streaneshalensem seu Streaneshalensem, in Anglia, Alfsledam, Pendæ Medilanglorum principis, Pendæ regis filio nuptam, et Ostritham, alii Ostridam, Ostricam, Osgildam et Ostgildam appellatam, Etheldredi Merciorum regis uxorem, a sui regni primatibus anno 697 interceptam, ut constat ex Bedæ lib. V, cap. 23 in Recapitulatione. Verum hic sanctus historicus lib. III cap. 24 de laudata S. Elfseda quædam tam similia narrat assertis S. Osithæ biographi, ut dubitare cogar, an non hic in concinnanda hujus Virginis Vita quædam ex istis suo scriptionis argumento perperam ac inepte adaptaverit, sanctæque Elfsedæ natales Edithæ, seu veræ, seu commentitiæ affixerit. An mea a verisimilitudine abluat suspicio, lectoris judicio libens relinquo.

Nulla nota est Editha, Oswii filia; sed videtur biographus aliqua

22 Apud Bedam loco citato legitur Oswius Nordanhymbrorum rex Christianus anno 635 cum ipso Merciorum rege Penda conflicturus rovisse Deo, quod, si victor existeret, filiam suam Domino sacra virginitate sacrandam offerret, simul et duodecim possessiones prædiorum ad construenda monasteria donaret; eoque voto emisso, una cum filio suo Alchfrido parvoque exercitu memorabilem de Penda, in eadem pugna occiso, victoriam retulisse. Tunc rex Oswiu (ita pergit sanctus scriptor) juxta quod Domino voverat, pro collata sibi victoria gratias Deo referens, dedit filiam suam Elfseda, quæ vixdum unius anni ætatem impleverat, perpetua virginitate consecrandam. En tibi igitur regis Oswii filiam, Alchfridi regis sororem, sed Elfseda no-

quæ de SS. Hilda et Elfseda, Oswii filia

ACTORE
C. S.

mine, sæculo VII ab infantia sua Deo perpetua virginitate dicatam, ac postea abbatissam, ut mox videbimus, qualem Editham quoque suum fuisse, scribit biographus. Audiamus reliqua.

apud Bedam
legerat,

25 Intravit autem (verba rursus Bedæ sunt) præfata Oswii filia, Deo dicanda monasterium, quod nuncupatur Heruteu, id est, Insula cervi, cui tunc Hild abbatissa præfuit, quæ post biennium, comparata possessione decem familiarum in loco qui dicitur Streaneshalch, ibi monasterium construxit, in quo memorata regis filia (S. Elflæda) primo discipula vite Regularis, deinde etiam magistra extitit, donec, completo undesexaginta annorum numero, ad complexum et nuptias Sponsi celestis virgo beata intraret. In quo monasterio et ipsa, et pater ejus Osuii, et mater ejus Eanfled, et pater matris ejus Edwinus, et multi alii nobiles in ecclesia S. Petri apostoli sepulti sunt. Hæc S. Beda, ex quibus hic nonnemo fortasse suspicabitur, Hildam alio nomine fuisse appellatam Modwennam, Elflædam vero Editham, aut certe Modwennam pro Hilda, et Editham pro Elflæda per errorem a biographo vocari. Ita, inquam, posset quis suspicari, nisi alia prohiberent.

ad SS. Modwennam et Editham

24 Præterea, in hac quoque opinione martyrium S. Osithæ longe serius, quam fecit biographus, statuendum esse, cum luce meridiana clarius sit, fieri non posse, ut S. Elflæda, quæ teste Beda, anno 655 vixit unius anni ætatem impleverat, magistra fuerit Osithæ, si hæc anno 655 occubuit. Verum etiam ejusdem cæde in multos annos, ut omnino faciendum est, dilata, non proinde ex eadem Vita verisimile fiet, SS. Hildam et Elflædam, velut S. Osithæ magistras, Modwennæ Edithæque nominibus designari. Etenim Arderna sylvæ, juxta quam Modwenna, S. Osithæ magistra duo monasteria, Pollesworch et Streveshal, condidisse, et in quorum altero Ositha cum Editha habitasse ab biographo nostro narratur, sita erat in comitatu Warwicensi, e duobus autem S. Hildæ monasteriis a Beda memoratis alterum Heruteu, id est, Insula cervi, nunc, teste Camdeno, Hartlepole dictum, in comitatu Dunelmensi; alterum, nunc, eodem teste, Whitby vocabulo notum, cui S. Elflæda præfuit, in Eboracensi. Ista monasteriorum distantia, non permittit, ut tam varii nominis Hilda et Elflæda eadem, quæ MODWENNA et Editha, fuisse credantur.

inepte trans-
tulisse,

23 Mihi, ut supra insinuavi, multo verisimilius apparet, ineptum S. Osithæ biographum quædam de SS. Hilda et Elflæda apud Bedam lecta ad Modwennam Edithamque, ejusdem sanctæ Virginis magistras, transtulisse, atque hinc frustra quæri Editham illam, Alfridi regis sororem, regis Oswii filiam. Nimirum, teste Beda, Hilda duo monasteria habuit, quorum alteri S. Elflædam, Oswii regis filiam, discipulam suam aliquando præfecit. Biographus totidem monasteria a Modwenna constructa, harumque alterum discipulæ suæ Edithæ, Alfridi regis sorori, proindeque ejusdem Oswii filie, commisisse, narrat. Alterum e duobus illis Hildæ monasteriis Beda Streaneshalch vocavit; biographus similiter alterum e duobus Modwennæ Streveshal dixit, tam affini vocabulo, ut verisimillime facili calami lapsu, variove loci exprimendi modo Streveshal pro Streaneshalch hic legatur. Suspicionem augeat, quod, uti Streaneshalense S. Hildæ monasterium hodieque notum est, ita tam ignotum est,

Streveshalense Modwennæ, ut merito dubitari queat, an unquam existerit. Audi Alfordum ad annum Christi 871, num. 58: Quod ad aliud (inquit) monasterium (S. Modwennæ) attinet, Streveshalen, nihil habeo dicere: nec enim intelligi posse videtur locus ille in Brigantibus, qui Bedæ tempore STREVENSHALCH, et SIXUS PHARI audiebat et quem posteri WHITBY vocaverunt.

servato monasterio Pollesworthensi,

26 Cur vero biographus noster alterum Modwennæ monasterium, non Heruteu, ut Beda Hildæ, sed Pollesworch appellaverit, ea potest assignari ratio, quod, sicut aliunde noverat, Pollesworthense a quadam S. Modwenna fuisse conditum, ita eidem præfuisse aliquando sanctam aliquam Editham, tum pariter aliunde, tum ex Edithæ eo loco cultu pro comperto haberet. Camdenus in descriptione comitatus Warwicensis pag. 429 ad rem nostram hæc ait: Ultra hæc ad Boream est Pollesworth, ubi sacris virginibus Modwenna, virgo Hibernica, insigni sanctitatis opinione, cœnobium construxit, quod R. Marmion, vir nobilis, restauravit. Laudati restauratoris ejusdemque conjugis verba exstant in Monastico Anglicano tom. I, pag. 498 et sequenti, ex quibus S. Edithæ apud Pollesworthenses cultus manifestus est. En ea: Notum sit omnibus, nos concessisse Osanne Priorissæ ad relig. restaurandam sanctimonialium ibi ecclesiam S. Edithæ de Pollesworda. etc.

E

27 De structo per S. Modwennam Pollesworthensi monasterio, Edithæque in eo gesta præfectura, cultu et ecclesia consentit Alfordus ad annum 871, num. 57, Spedum quoque ibidem laudans, qui postquam dixerat, Editham in eodem præfuisse, mortuamque et cum honore sepultam esse, subdidit: Ob cujus reverentiam locus ille a S. Editha nomen sortitur. Adde Nicolaum Harpsfeldium in Historia ecclesiastica Anglicana sæculo IX, cap. 15, et in Catalogo religionum ad calcem Operis adjecto, in quo inter Warwicensis comitatus cœnobîa sic legitur: Pollesworthæ, T (id est, titulo) S. Edithæ F. (id est, fundavit) Modwenna, virgo Hibernica. Reparavit Richardus Marmion, vir illustris. Cum igitur habeamus Pollesworthensium monasterii conditricem Modwennam (nec enim quemquam legi, qui id neget) alteramque ejusdem loci abbatissam Editham, non alias, quam hæc debemus putare S. Osithæ magistras designatas ab hujus biographo, qui et Pollesworthense monasterium a Modwenna exstructum, et ab hæc Edithæ traditum, ac denique huic Osithæ educationem ab eadem commissam esse, narrat. Inquirendum ergo est, an ejusdem parthenonis conditum tempus cum ceteris biographi dictis possit componi.

cui has præfuisse, aliunde constabat,

F

28 Supra laudati Harpsfeldius, Monastici Anglicani scriptores et Alfordus, quantumque ex hoc intelligere potui, etiam Spedus, Pollesworthensium cœnobii initia sæculo IX illigarunt, secuti S. Modwennæ Vitam Conchubranianam, aut qualem edidit Capgravius, in qua Editha ista Athulphi, seu Ethelwulfi, Occidentalium Saxonum regis, soror, vel, ut alii volunt, filia, et Aluredi seu Alfridi soror fuisse dicitur; quo posito, illa certe figi non possunt ante annum 857, quo Ethelwulfus capit regnare. Non tanti mihi foret, certis, ut dixi, parachronismis infecta Vita, ut propter eam hic mihi hærendum crederem, nisi etiam alia non omnino letem pro Ositha ad idem sæculum removenda suspicionem moverent. Ipsomet biographo in Vita edenda num. 6

ex cujus loci ætate, Danorum irruptione

teste,

A *teste, hæc sancta Virgo plexa capite est a gentili-
um caterna, e Danorum partibus... advecta.
Sed enim sæculo vii nulla apud historicos nota
est Danorum in Britanniam eruptio, sæculo au-
tem ix ex fuerunt frequentes cum ingenti monaste-
riorum strage, ut apud obvios Angliæ scriptores
legi potest.*

et Bedæ silen-
tio Alfordus
duas Osithas
fuisse suspi-
catur.

29 *Adhæc altum est de hac sancta Virgine
martyre venerabilis Bedæ silentium, quamquam
ipsius regium genus, vitæque sanctimonia, ac
recens martyrium cum communitura fuisse vi-
deantur, ne illaudatam præteriret, si hæc ipso,
cujus anno septuagesimo tertio ille natus est, sæ-
culo floruisse. Contra vero hujus silentii ratio
extra omnem controversiam posita est, si Ositha
sæculo ix, cum Beda jam ab anno 755 excesserat
e vivis, passa credatur. Rebus tam implicatis,
Alfordus de S. Osithæ ætate ter meminit : ac
primo ad annum 535, cui martyrium ipsius
Baroniæ ex Vita adscripserat, recte observat,
illud longe serius reponendum esse. Deinde ad
annum 675, ante quem Ecce et Bedwinus, a
quibus eadem Virgo velata fuisse in eadem Vita
dicitur, non fuere ordinati episcopi, de illius in
monasterium ingressu, subsequenteque martyrio lo-
quitur. Tandem ad annum 871 Moduennæ in
Angliam accessum sæculo ix affigens, ita dubius
dissertit.*

quarum una
sæculo vii,
altera hodie-
na sæculo ix
floruerit.

B 50 *Scio (ait) multa, quæ de Moduenna re-
feruntur, duorum monasteriorum fundatrice,
ad septimum seculum a Baronio aliisque referi,
ut ibi dictum est, cum Osithæ virginis marty-
rium recensui : sed, opinor, multo rectius ad
nonum hoc seculum Moduennæ sanctitas prim-
um innotuit. Illa igitur, quæ Ositham docuit,
Sigheri Orientalium Saxonum regis conjugem,
in corruptam tamen, Moduenna forsitan appel-
lari potuit; sed differt ab illa, quæ Alfreði tem-
pore (sæculo ix) fuit illustris, quæ forte prioris
Moduenna sanctitatis æmula in ejus nomen suc-
cessit; et certe familiare Sanetis fuit, Sancto-
rum, quos imitari cupiebant, nomen assumere.
Hinc forte Ositha quoque alia hoc tempore
(eodem sæculo ix) floruit, quæ a Danis longe
probabilius occidi potuit, quam illa Sigheri
quondam uxor, de qua ad annum Christi dclm
et dclxxiii. Nam, qui Moduennam ad hoc se-
culum referunt, Ositham quoque ab ea doctam
affirmant.*

Verum hæc
nobis non pla-
cet opinio;

C 51 *Hactenus Alfordus, cujus opinione admissa,
admittendum pariter erit, vel non constare, an
S. Ositha hodierna, quæ usque ad Angliæ a
Romana Ecclesia defectionem in suo Chichensi
monasterio celebrem cultum habuit, eoque loci
oppidulo suum nomen reliquit, unquam existi-
terit, vel de ea nihil sciri, quam sacram fuisse
virginem, sæculo ix a Danis occisam; reliqua
vero, quæ de ea in rjusdem Vita leguntur, refe-
renda erunt ad Ositham quandam longe aliam,
binis sæculis priorem, ne ex cultu quidem no-
tam, imo nec omnino notam, nisi ex saepe dictæ
S. Moduennæ Vita, parachronismis et fabulis con-
spersa. Enimvero tantam B. Ogisthæ, in miracu-
lis famosæ virginis, ut Malmesburiensis loquitur,
obscuritatem admittendam esse, non evincunt mihi
allegatæ rationes; quas paupulum præterea expen-
damus.*

quare expen-
sationibus,

52 *Sæculo vii nulla nota est Danorum in Bri-
tanniam insulam hostilis irruptio, notissimæ vero
gravissimæque sæc. ix. Ita est; sed quis hinc me-
rito statuatur, nullos quoque eodem sæculo pira-*

*tas barbaros ex Oceano Germanico per Colnum
fluvium, juxta cujus ostium Chichensis S. Osi-
thæ parthenon situs erat, in eandem appulisse?
Hosce autem piratas cur non potuit ætate longe
posterior biographus e Danorum partibus advec-
tos credidisse, seu vere, seu ex fallaci conje-
ctura, a posterioribus Danorum in Britanniam
irruptionibus accepta? Sane biographus ibidem
nec asserit, nec insinuat graviolem aliquam istius
provinciæ vastationem, quales, ut diximus, eam-
dem insulam sæculo ix affluerunt; sed solum
subitam quandam Chichensis villæ non procul
ab eo loco, ubi Coln fluvius (teste Camdeno) mari
miscetur, sitæ. Verba biographi accipe : Gentili-
um (inquit) caterva e Danorum partibus na-
vibus advecta, apud Orientales Saxones ad vil-
lam Chichensem appulit, atque ibi e navibus
egressi rapinis et incendiis in Christianos sævie-
runt.*

55 *Subditur S. Osithæ cædes; nec plura de utrimque
Danis istis apud cum leguntur, non secus atque
illi hac sua præda contenti in naves suas mox se
repperint, atque inde recesserint. Hæc si, ut fieri
potuerunt, ita facta sint, quid multum miran-
dum, si ista Chichensis villæ subita deprædatio
ceteris Danorum hostilibus irruptionibus ab hi-
storicis Anglis annumerata non sit, ac penitus
præterita. Etiam minus ponderis habet altera
objecta a tempore ædificati Pollesworthensis mo-
nasterii ratio; nam, dum supra adducti recen-
tiores scriptores hujus initia sæculo ix innoxue-
runt, sola nã sunt Vita S. Moduennæ, non
uno in loco, ut diximus, manifeste vitiosa, mul-
toque sublestioris fidei, quam Vita edenda. De
Editha, quæ sæculo vii in Pollesworthensi par-
thenone fuerit S. Osithæ magistra, non major
est difficultas, quam quæ sæculo ix, cum hæc
soror vel filia Adulphi, seu Ethelwulfi, Occiden-
tium Saxonum regis, non minus aliunde ignota
sit, quam ista Oswii Nordanhymbrorum regis
filia. Restat igitur S. Bedæ de S. Ositha silen-
tium, quod certe gravius esset, nisi constaret,
ipsum etiam alia præterisse; ac nominatim duas
sanctas virgines, Pendæ Merciorum regis filias,
Kineburgam et Kineswitham, eo etiam titulo
magis memorandas, quod ex tam impio patre
genitæ essent; de quibus vide Henschenii Com-
mentarium historicum in Opere nostro ad diem
6 Martii.*

54 *Cum igitur ex hactenus relatis constet,
assignatos a biographo S. Osithæ avum Pendam,
Frithewaldum patrem, Sigerum sponsum, quique
eam Deo virginem consecraverint, Orientalium
Anglorum episcopos Eccam et Bedwinum sæ-
culo vii vixisse; nihilque nos cogat inficiari, eo-
dem sæculo piratas, quales supra diximus, ad
Chichensem villam appulisse; aliunde vero nihil
pariter evincat, tunc temporis nullam Modwen-
nam Pollesworthensi monasterio præfuisse; ne-
gare quoque non possumus, a vero non esse dissi-
mile, S. Ositham eodem sæculo vii vixisse, et a
prædonibus istis interemptam esse; quamquam
multis annis serius, quam anno 635, uti § 1 plu-
ribus ostensum est.*

AUCTORE
C. S.

E

F

verisimilius
apparet, illam
versus finem
sæculi vii
floruisse.

VITA.